

Цель АСОТД — «содействие торговле путем ускорения таможенного оформления благодаря использованию информационной технологии и сокращению и упрощению таможенной документации и процедур». Этим обеспечивается автоматизация и модернизация таможенных процедур с применением надежных встроенных средств таможенного контроля в форме автоматизированной обработки деклараций и выдачи разрешительных документов, межведомственного управления рисками, финансовой отчетности, автоматизации расчета пошлин и налогов и платежных операций. АСОТД осуществляет внедрение международных стандартов, конвенций и рекомендаций, привнесение национальных торговых документов в соответствие с ними. Она поддерживает электронный обмен данными между всеми участниками процесса таможенного оформления, что значительно минимизирует контакты с таможней, способствует автоматизации большинства процессов. Система предоставляет полную отчетность по обрабатываемым декларациям при прозрачности всех производимых ею операций. Тем самым также значительно ослабляется коррупционный фактор. К настоящему времени АСОТД используется в 94 странах, большей частью — развивающихся.

GERMANSKI MYTNY SAJUZ 1834—1866 гг. І СУЧАСНЫЯ ПЫТАННІ РАЗВІЦЦЯ ЭКАНАМІЧНАЙ ІНТЭГРАЦЫІ

Ляхоўскі У. В., Пясецкі Д. П., Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт

Гісторыя Германскага мытнага саюза 1834—1866 гг., адыграўшага значную ролю ў стварэнні адзінай Германіі, цікава сёння не толькі гісторыкам, але і эканамістам, і палітолагам. Актуалізацыя тэмы звязана з узмацненнем інтэграцыйных працэсаў у сучасным свеце, як на рэгіянальным, так і на глабальным узроўнях. Па сутнасці, Германскі мытны саюз (ГМС) — гэта першае ў сусветнай практыцы цеснае міждзяржаўнае аб'яднанне, у рамках якога добраахвотна злучыліся суверэнныя дзяржавы для сумеснай абароны сваіх эканамічных і палітычных інтарэсаў. Дадзеная тэматыка ўяўляе значную цікавасць, як для шырокага асэнсавання феномена эканамічнай інтэграцыі, так і для вывучэння, напрыклад, розных аспектаў мытнага ўзаемадзеяння дзяржаў-удзельніц рэгіянальнай групіроўкі, бо ва ўсіх вядомых нам палітыка-эканамічных наднацыянальных аб'яднаннях мытнага пытання адыгрывалі, як правіла, ключавую ролю. Вядома, што нямецкі інтэграцыйны вопыт 150-гадовай даўніны быў запатрабаваны «архітэктарамі» сучаснага Еўрапейскага саюза. Карысны і павучальны ён і для постсавецкіх інтэгратораў, паставіўшых перад сабой амбіцыйную задачу стварэння моцнага еўразійскага саюза.

Утвораны ў 1834 г. ГМС злучыў у адной мытнай прасторы 18 нямецкамоўных дзяржаў з насельніцтвам каля 26 млн чал. Быў зроблены першы крок для развіцця агульнагерманскага рынку і далейшага эканамічнага росту: скасаваны мытныя бар'еры паміж суб'ектамі аб'яднання; атрыманьня сродкі за кошт спагнання адзінага мытнага тарифу на тавары з іншых краін далі магчымасць стварыць адзіны фонд, які прапарцыянальна размяркоўваўся паміж удзельнікамі саюзу; субсідзіравалася будаўніцтва чыгуначных шляхоў; ўведзены адзіныя стандарты мер і вагаў, а таксама агульныя манетная сістэма.

У юрыдычным плане ГМС уяўляў з сабе аб'яднанне суверэнных дзяржаў на пачатках міжнароднага права. Да стварэння Еўрасаюза ГМС заставаўся сваеасаблівым феноменам у агульнаеўрапейскай гісторыі: ён быў сфарміраваны на абсалютна мірнай, кансэнсуснай аснове, у выніку доўгіх перамоваў і кансультацый.

ГМС, безумоўна, моцна паўплываў на развіццё нямецкай эканомікі. Эканамічная мадэрнізацыя ў Германіі адбылася без сур'ёзных палітычных узрушанняў, якія былі ўласцы, напрыклад, для Францыі. Нечакана для суседзяў у цэнтры Еўропы з другой

паловы XIX ст. пачаў фарміравацца новы геапалітычны гігант, які праз 20—30 гадоў у эканамічным плане абыйдзе большасць сваіх канкурэнтаў і шчыльна наблізіцца да сусветнага лідара — Вялікабрытаніі. Нямецкія прадпрымальнікі і інжынеры за кошт інавацый і шчодрых інвестыцый у сціслыя тэрміны здзейсняць ў краіне прамысловы пераварот, а ўзведзеныя чыгуначныя шляхі звяжуць ў адзінае цэлае ключавыя эканамічныя раёны Германіі.

Канешне, феномен нямецкага эканамічнага чуда канца XIX — пачатку XXстст значна больш складаны, чым бачыцца на першы погляд, але істотная роля ГМС у гэтым працэсе бяспрэчна. Абазначым тыя становішчыя і адмоўныя моманты ў дзейнасці ГМС, якія і сёння захавалі сваю актуальнасць.

1. *Наяўнасць адінства ў вызначэнні ідэйнага і геаэканамічнага ядра інтэграцыі ў рамках рэгіянальнага блока і кансалідацыі інтарэсаў палітычных эліт суб'ектаў інтэграцыйнай групіроўкі.* Мэта і задачы палітычных эліт суб'ектаў інтэграцыйнага аб'яднання павінны быць блізкія і не супярэчыць галоўнай ідэі інтэграцыі. У ГМС не ўсе кіруючыя эліты нямецкіх дзяржаў падтрымлівалі ідэю мытнага саюза, як перадумовы агульнанямецкага адзінства. Галоўным рухавіком інтэграцыйных працэсаў на нямецкіх землях быў нямецкі сярэдні клас: прадпрымальнікі, фінансісты, універсітэцкая прафесура і іншыя прадстаўнікі інтэлектуальнай працы. Агульнагерманскага палітычнага аб'яднання найбольш прагнула адукаваная нямецкая буржуазія. І гэта быў важнейшы чынік, які мацаваў ГМС на працягу ўсяго яго існавання.

2. *Правільна абраная стратэгія эканамічнага развіцця ў фарміраванні інтэграцыйнай групіроўкі.* Для нямецкай эканамічнай мадэлі не быў прыемлемы брытанскі вопыт фрытгэдэрства. Германія абрала шлях мытнага саюза, сутнасць якога — аб'яднанне максімальнай колькасці лакальных эканомік з бліжнім узроўнем развіцця, з агульнымі культурнымі і гістарычнымі каштоўнасцямі, падобным нацыянальным менталітэтам, і, у далейшым, шырокім фронтам, паступова інтэгравацца ў сусветны рынак, рацыянальна кантралюючы знешні гандаль і падтрымліваючы, дзякуючы пратэкцыянісцкім мерам, новыя, перспектыўныя галіны сваёй эканомікі. Без нямецкага рацыяналізма, працаздольнасці і ўмення дасягаць пастаўленых мэтаў нямецкі эканамічны цуд канца XIX — пачатку XXстст быў бы немагчымы.

3. *Належнае прававое забеспячэнне інтэграцыйных працэсаў.* У працэсе фарміравання ГМС было заключана звыш 130 дамоў і пагадненняў, якія рэгламентавалі дзейнасць мытнага саюза. Але справа ў тым, што з-за дастаткова вялікай колькасці суб'ектаў пагадненне аб мытным саюзе не мела доўгатэрміновай асновы і павінна было кожныя 12 гадоў юрыдычна пераафармляцца або дэнансавацца. Абмеркаванне новых умоў функцыянавання ГМС прыводзіла да працяглых спрэчак і дыскусій, якія нярэдка перагасалі ў дыпламатычныя крызісы.

4. *Адсутнасць сур'ёзных геапалітычных і геаэканамічных перакосаў пры фарміраванні інтэграцыйнай групіроўкі і недапушчэнне палітычнага дыктату адніх суб'ектаў над другімі.* Наўрад ці інтэграцыя можа адбыцца на парытэтных і раўнапраўных пачатках, калі на аднаго суб'екта рэгіянальнай групіроўкі будзе прыходзіцца больш паловы эканамічных, дэмаграфічных, ваенных ды іншых індыкатараў. Пра гэта яскрава сведчыць гісторыя ГМС, які спыніў сваё існаванне з узмацненнем гегемоніі Прусіі ў агульным нямецкіх справах.

5. *Наяўнасць моцнага і эфектыўнага наднацыянальнага органа.* ГМС не меў ні ўласнага заканадаўчага, ні сталага адміністрацыйнага органа. Перыядычна збіраемая Генеральная мытная канферэнцыя (*General zoll conferenz*) магла зацвярджаць свае пастановы і рэзалюцыі толькі аднагалосна.